

1892-03-13

SENDER

Ellen Sawyer

RECIPIENT

Laura Warberg

FACTS

Document type:

Letter

Language:

Da

Date explanation:

Datoen "13de Marts - 91" er skrevet øverst s. 1. Årstallet må imidlertid være 1892, hvor Ellen Sawyer, f. Warberg, var i huset hos Havemann-parret i Hamburg.

General comment:

Ellen Sawyer, f. Warberg, var en kort tid i huset hos Havemanns i Hamburg. Hun blev sendt hjem, da ægteparret ikke fandt hende dygtig nok til husarbejdet.

Munter var en hund.

Spleis, Jakobsens og deres unge pige, Lønner, Grohmann og Gretchen kendes ikke.

Sender's location:

Hamburg, 2, Eppendorferweg 15

Sender info (seal, address, etc.):

Adressen er skrevet øverst s. 1

Mentioned people:

Ludwig Beethoven
Frédéric Chopin
Frantisch Dusek
Henrik Havemann
Rebecca Havemann
Pauline Hirschsprung
Felix Mendelssohn
Wolfgang Mozart
Adelheyde Syberg
Hempel Syberg
Albrecht Warberg

Archive:

Kerteminde Egns- og Byhistoriske Arkiv, BB1581

Trykt udgave:

Nej

Provenance:

Testamentarisk gave til Østfyns Museer fra Laura Warberg Petersen

TRANSCRIPTION

Eppendorferweg 15 II

Mandag 13de Marts -91

Kære Mor!

Nu burde jeg jo have en hel Masse at skrive til dig om, men jeg ved egentlig ikke, hvad det skal være vi ere nemlig meget stilfærdige i denne Tid, Kaptajnen er væk, - vi "bomler" ikke saa meget, men Tiden er alligevel fuldt optaget, vi kan knap faa den til at slaa til. -

Tak for dit Brev til min Fødselsdag, og vil du takke Fader mange Gange for hans Brev - opførte Munter saa en "lille Formiddagstudekoncert?" - Jeg fik 12 lange tykke Breve til min Fødselsdag, bl.a. et langt et fra Spleis, med indlagt Portræt, glimrende, af ham selv. - Vil du takke Tante Minni mange Gange for hendes Brev. -

Jeg blev hædret med fin Middagsmad og god Rødvin. - Om Aftenen havde vi tænkt at gaa i Kirke, men da vi gik ned af Trappen, mødte vi Leth, sammen med med sin Fløjte, saa vendte vi om og, og spillede sammen i samfulde 2½ Time, det gik rigtig pænt, og naar vi har øvet os lidt, vil det blive storartet, tror jeg - d.v.s. der er "Skidt i Fløjten", den spiller falsk men han skal med det første have en ny. - Jeg er mere og mere tilfreds med min Spillelærer, han kommer i Morgen og vil da bringe med en Vals af Chopin og Frühling Lied af Mendelsohn - om 6 Uger skal jeg spille Maaneskinssonaten af Bethoven - har han sagt. - Han er vist meget dygtig, men han giver mig en Masse for - til i Morgen har jeg f. Eks. 11 Scalaer, Etuder, et Utal af Øvelser, en Sonate af Bethoven en af Mozart, en af Dusek, saa du kan tænke jeg har travlt i de 2 Timer, jeg øver mig om Dagen. - Jeg er uhyre tilfreds med de 12 Timer, og tænkte nok det maatte være en Misforstaaelse med 24 - det er jo allerede en farlig Masse Penge til det. Du skriver, at naar jeg kommer hjem, skal jeg vel til at tage fat paa noget at arbejde med af en eller anden Slags. Ja det er du Ret i, og jeg skal nok hænge dygtig i, saafremt det bliver noget. Jeg kan og har Ævne til, jeg vil naturligvis helst til Tegningen, naar jeg kan blive anbragt ved det, men det er naturligvis ikke let at finde paa, paa Landet har man jo ikke Brug for den Slags, og I har ikke Lyst til at holde en Datter til i Kbnhavn, Døtre ere dyre - især naar de blive sat i en By - men som sagt, om I kan finde mig en Beskæftigelse hvor man tjener Penge, saa skal jeg nok tage godt fat og slide godt i det, bruge mine Kræfter og gøre jer Ære. -

Vi ere netop komne trætte og udasede hjem fra en lang, lang Tur, vi har været rundt inde i Byen, forbi Børsen netop som de kom ud derfra, sikken en Mylder, så har vi været henne Hotel d'Europe, hvor vi vare til Bal, gaaet langs med Alsteren, du kan tro der er smukt. Her har vi haft Vinter de

sidste Dage, Alsteren var tillagt og der ligger c 1 Fod Sne i Dag er det Tø og et gruligt Søle. – Det er næsten hver Dag vi gaar saa lange Ture, en Dag gik vi ud paa Lykke og fromme og kom saa forbi Zoologisk Have og ud gennem Botanisk Have, hvor der er ganske henrivende smukt og jeg fandt mig nogle nydelige Motiver. Her bliver mange Steder omkring i Anlægene, hvor jeg kan tegne. I de sidste Dage har jeg malet fra Vinduerne. Der er en Have ud for Køkkenvinduerne med nogle store Bygninger bag ved. – En anden Dag begav vi os ud og skulde gaa en rigtig lang Tur, men vi forvildede os i et stort Anlæg og fandt pludselig os selv i Frucht Allé ved Sct Petrikirke, som er 5 Min. Gang herfra. – Saa opdagede vi at Kirkedøren stod aaben og der stod nogle Dreng. Vi tænkte, der maatte være noget løs og gik derind. Der var et stort Bryllup, som vi overværede i al Højtidelighed, Talen forstod vi ikke, men der var saadan en dejlig Musik og 2 stemmig Sang, det var det bedste af det. – I Aftes vare vi i Cirkus Busch og morede os aldeles storartet, Leth kom og tog os med – det var brilliant – Wasserpantomine, det samme som Tante Minni og Onkel Syberg saa i Kbh i Sommer, kun var det vist mere storartet her. Du kan tænke dig, der blev sluppen Ænder Svaner og Sælhunde ud i Vandet, Ludvig d. 14 sejlede omkring i en lille Baad og spillede paa Luth, hvert Øjeblik plaskede der Herrer, Damer og Heste omkring – det var Gru at se. – Vi har haft et lille "Party" her en Aften. – Vi havde bedt den unge Pige henne hos Jakobsens, samt en svensk Kaptajn Lønner, som vi ogsaa har set derhenne, - Fru Jakobsen kom uventet med og Hr Jakobsen kom og ["kom og" indsat over linien] hentede hende Klk c 8. Vi havde det meget gemytligt, drak allesammen hver en Snaps til Aftensmadden, og Cognactoddy om Aftenen. Jeg blev den Aften som altid meget indtrængende bedt om at spille men jeg holder slet ikke af det, for Sludderen gaar aldrig saa lystig som naar jeg spiller forte, saa bliver der bare talt lidt højere, og jeg ved ikke noget mere irriterende. – Paa Torsdag Aften er vi bedt hen til Grohmanns, Fru Grohmann var var her en lille Visit i Gaar Form. og inviterede os. - -

Madlavningen gaar det kun saa som saa med – vi har lavet Melboller, dog ikke efter den nye Kartoffelmelopskrift, men efter Kogebogen og som vi gør det hjemme, men de vil ikke lykkes, og vi ere nu saa kede af dem, saa vi kun kan se dem. En Gang bleve de saa haarde som Sten, en anden Gang syntes vi da at de vare brilliant, men da Kaptajnen smagte dem erklærede, han at de vare slet ikke kogte, vi kom i saadan en Latter over vores spildte Møje, at Kaptajnen var lige ved at blive gal. – Æbleskiver og Pandekager faae vi tit, jeg laver dem altid, og har næsten naaet

Virtuonstitel i det Stykke. –

Jeg strikkede i Gaar min Uldrøje færdig og skal nu til mit Tørklæde, jeg var i Dag inde i en Garnbutik, men kunde ikke faa Garn der, jeg haaber jeg kan faa det et andet Sted. – Bufetdugen som jeg syede for Fru Havemann blev rigtig pæn, jeg har ogsaa broderet 2 Navne for hende - (af mig selv) - Fru H. har nemlig stor Respect for hvem der kan sy pænt, og saa vilde jeg selvfølgelig se at indlægge mig lidt Ære der. - Vor Pige Gretchen har vi ingen Glæde af, hun gaar ud hver Fredag og hver 3dj Søndag men er endnu ikke kommen hjem til rigtig Tid, saa kan [resten af brevet mangler]

[Skrevet på tværs øverst s1:]

Husk endelig at skrive om Tante P.

Husk endelig
at skrive din
Tante J.
Hils
dine
og alle
Jeres
Efter
Opkøbsvejen 15^{de}
Mandag 13de Marts
- 91
Kære Mor!

Nu burde jeg jo have en hel
masse at skrive til dig om, men jeg
ved egentlig ikke, hvad det skal være,
i en uendelig meget stillfærdige i det
nu, tid, Kaptajnen er vak, - i boudier
ikke saa meget, men tiden er allige
vel fuldt optaget i han knap faa
den til at skrive til. -

Tak for dit Brev til min
Fødselsdag, og vil du takke Tante
mange. Tante for hans Brev -
opførte minde saa en lille stjerne
dagstudekoncert? - Jeg fik 12 lange
lykke Breve til min Fødselsdag, bl.
a. et langt et fra Spleis, med ind-
lagt Portret, glimrende, af ham
selv. - Vil du takke Tante min
mange Tante for hendes Brev. -
Jeg blev badret med sin midde
mad og Rodviss. -

Om Aftenen havde vi tænkt at
gaa i Kirke, men da vi gik ned
af Trappen mødte vi Leth, som
med sin Fløjte, saa vendte vi os
spillede sammen i samfulde 2
timer, det gik rigtig pænt, og nu
vi har været os lidt, vil det blive
stærket, tror jeg - d. s. s. det er
"Skidt i Fløjten", den spiller for
"men han skal med det første
sig en ny. — Jeg er mere og mere
tilfreds med min Spillelære og
kommer i morgen og vil da bringe
med en Vals af Chopin og et
lied af Mendelssohn — om de Uge-
skal jeg spille Maureskissoren
af Beethoven — har han sagt. —
et vist meget dygtig, men han
gives mig en Mærke for — til i
morgen har jeg f. Eks. 11 Scala
Etudier, et Mal af Gubner, en
Sonate af Beethoven, en af Mozarts
en af Durek, saa du kan tænke
jag har travet i de 2 timer. Ja

over mig om Sagen. — Jj er uhyre
tilfreds med de 12 Cimer, og tænke
te nok det maatte vare en rigtig
straelse med 24 — det er jo allerede
en faulig Masse Penge til det.
Du skriver at naar JJ kommer
hjem, skal JJ vel til at tage fat
paa noget at arbejde med af en
eller anden Slags. Ja det er du
Sik i, og JJ skal nok hange dyg-
tig i, saafremt det bliver noget
JJ kan og har Luse til JJ vil
naturligvis helst til de quinigen,
naar JJ kan blive ombredt ved
det, men det er naturligt ikke
let at finde paa, paa landet her
man jo ikke Brug for den Slags
og I har ikke lyst til at holde
en Sattes til i København, og de
ere dyre — især naar de blive sat
i en By — men som sagt, om
I kan finde mig en Beskaffighed
hvor man tjener Penge, saa skal
JJ nok tage godt fat og stide godt

BB 1581

i det, bruge mine Kræfter og
gøre jer Ære. —

Vi ere uetop kunne
tratte og udvarede hjem fra en
lang, lang Tur, vi har været
midt inde i Asien, forbi Afra-
uetaf saw de kam ud derfra, så
ken en bylder, saa har i været
honne Hotel d'Europe, hvor i
vare til Pal, gaet langs med
Alsteren, du kam tro det er smukt,
Her har i haft Vinter i de
sidste Dage, Alsteren var tillagt
og det ligger i 1000 Fyde, i Dag er
det 10 og et grønt Fole. — Det er
væstede hver Dag i gaar saa
lange Ture, en Dag gik i ud paa
Lykke og Frømmen og kam saa
forbi Zoologisk Have og ud gennem
Botanisk Have, hvor det er
ganske henrivende smukt, og jeg
fandt mig nogle uddelige blomster.
Her bliver mange Bred, omkring

i Anlægene, hvor jeg havde tegnet.
I de sidste Dage har jeg maalt
fra Vinduerne, der er en Have
ud for Køkkenvinduerne med
mange store Nyquingens træ ved. —
En anden Dag begav
vi os ud og skulde gaa en rigtig
lang Tur men vi forvildede os
i et stort Anlæg, og fandt pludselig
os selv i en trængsel alle ved det
Søfrikiske som er S. Min. Gang
herfra. — Lige opdagede vi at Kirken
dorene stod aabne og der stod nogle
Bøenge. Vi tænkte, det maatte
være meget løs og gik derind. Der
var et stort Bryllup som vi over-
varede i al Høftidélighed, Talen
forstod vi ikke, men det var reelt
en dybtlig Musik og 2 stemmig
Sang, det var det bedste af det.
— I Alles vare vi i Kirkens
Brusch og varede os aldeles stær-
ket, Leth kom og tog os med —
det var brilliant — Værre.

phantomme, det samme som
Lauke Niimi og Onkel Lyberg saa
i Skuh. i Sommer, kun var der
int mere startet her. Nu kan
takke dig, der blev sluppet Lude
Luges og Salhunde ud i Land
Ludigd. 14 sejlede omkring i
en lille Baad og spillede paa
Lute, hvert Gjeblik pjaeskede
der Herrer, Damer og Herte om
kring - det var Gru ab se.
- Vi har haft et lille Party
her en Aften. - Vi havde bedt
den unge Tige henne hos Jakob
sens, samt en svensk Kaptajn
Linnel, som i gaaer har set den
henne, - fru Jakobson kom i ven
med og var Jakobson ^{hormog} hentede her
Sek & S. Vi havde det meget
genlytligt drak allesammen her
en Snaps til Aftensmaden, og
Cognacstoddy om Aftener. og
blev den Aften som altid meget
indvængende bedt om at Epil

men j holdes slet ikke af det,
for Gludderen gaar aldrig saa
lystig som naar j spiller, naar
j spiller farte, saa bliver det
bare talt lidt højere, og j ved
ikke noget mere videre. —
Paa Onsdag Aften ere j borte hen til
Georgianus og Johannann nær
her en lille Viis i Gaas Form. og
interede os. — —
Madlavningen gaar det kun
saa som saa med — i har lavet
Melboller, dog ikke efter den nye
Kartoffelmelopskrift, men efter
Kogebogen og som i gør det hjemme,
med de vil ikke lykkes, og i ere
som saa kedde af dem, saa i byg
kan se dem. En Gang bleve de
haarde som Sten, en anden Gang
ryntes i da at de vare Brillante
men da Kaptajnen smagte dem
erklærede han at de vare slet
ikke koste, i kom i sadan en
dattet over vores spildte Penge, at

Kaptajnen var lige ved at bli
gal. — Bleskriver og Paudkages fa
i tit, jf laver dem altid, og her
næsten naaet Distantsitet i
det Stykke. —

Jf strikkede i Gaar min tild
troie færdig og skal nu til at
begynde paa mit røde Topklee
jf var i Sag inde i en Gam
butik, men kunde ikke paa
Gam det, jf haaber jf kan paa
det et andet Sted. — Pufetdugen
saw jf syede for Fru Havemann
blev rigtig paa, jf har ogsaa bro
deret 2 Manns færdige — (af mig
selv) — Fru H. har nemlig stor
Respect for hvem det kan sy
pant, og saa vilde jf selvfølgelig
se at indlægge mig lidt Tere
der. — Det Tige Gretchen har i
ingen Glæde af, hun gaar ud
hver Friday og hver 3 og 4 Søndag
men er endnu ikke kommen
hjem til rigtig Tid, saa kan